

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 19, 2025

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:888](#) 17-06-2025

Is sprake van nieuwe bezwaren als bedoeld in artikel 255 Sv en kon het hof bij het oordeel om het jeugdstrafrecht niet toe te passen de 'ernst van feit' en de leeftijd van de verdachte ten tijde van de berechting betrekken?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:904](#) 17-06-2025

Herziening.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:905](#) 17-06-2025

Kon het hof gijzeling bepalen in plaats van vervangende jeugddetentie, nu de na het begaan van het strafbare feit opgetreden verandering in het sanctierecht niet ten gunste van de verdachte werkt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:834](#) 17-06-2025

Heeft de rechtbank het beklag ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:898](#) 13-06-2025

Zijn civielrechtelijke bepalingen over bedrog en dwaling op grond van schakelbepalingen van overeenkomstige toepassing op de strafrechtelijke transactie in zin van artikel 74 Sr?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:870](#) 10-06-2025

Heeft het hof ten onrechte bewezen verklaard dat het minderjarige slachtoffer aan de opleiding, zorg en waakzaamheid van de verdachte was toevertrouwd?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:868](#) 10-06-2025

Kon de rechtbank het klaagschrift niet-ontvankelijk verklaren?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:833](#) 10-06-2025

Kan 'in vereniging' geweld plegen tegen personen uit de bewijsvoering worden afgeleid?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:887](#) 10-06-2025

Heeft het hof bewijsmiddelen gebruikt die niet redengevend zijn voor de bewezenverklaring?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:886](#) 10-06-2025

Heeft het hof verzuimd te beslissen op het voorafgaand aan de terechtzitting in hoger

beroep door de raadsman gedane aanhoudingsverzoek?

RECHTSPRAAK

Heeft de rechtbank het beklag ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard?

Heeft de rechtbank het beklag ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard?

Het cassatieberoep is gericht tegen een beschikking van de rechtbank Midden-Nederland van 20 juni 2023 waarbij het beklag niet-ontvankelijk is verklaard.

Het klaagschrift – dat is weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.4 – houdt in dat allerlei voorwerpen van de klager conservatoir in beslag genomen zijn en dat het beslag bestaat uit onder meer ‘5,73357045 bitcoins, één of meer personenauto[’s], contante geldbedragen, diverse goederen’, waarvan de teruggave wordt verzocht.

In haar beschikking – waarvan de inhoud is weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.11 – heeft de rechtbank vastgesteld dat op de daarin genoemde voorwerpen, waaronder zich bevinden 5,73357045 bitcoins, twee personenauto’s, contante geldbedragen en diverse andere voorwerpen, conservatoir beslag was gelegd en dat deze voorwerpen bij onherroepelijk geworden uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 23 februari 2022 in de strafzaak tegen de klager zijn verbeurdverklaard.

Bij de stukken bevindt zich een afschrift van die uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 23 februari 2022, waarvan de inhoud is weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.2. Naast de verbeurdverklaring van de hiervoor bedoelde voorwerpen, heeft de rechtbank daarin de teruggave gelast van een aantal andere in beslag genomen voorwerpen.

Het voorgaande brengt mee dat over alle conservatoir in beslag genomen voorwerpen onherroepelijk is beslist in de strafzaak tegen de klager, zodat het cassatieberoep van de klager niet-ontvankelijk moet worden verklaard. Door die onherroepelijke uitspraak in de strafzaak tegen de klager kan immers op het klaagschrift geen (andersluidende) beslissing meer volgen. Dat de rechtbank in die uitspraak heeft overwogen dat ‘voor zover op de hiervoor genoemde goederen ook conservatoir beslag rust, dit hierop blijft rusten’ en dat ‘de beslissingen van de

rechtbank enkel betrekking hebben op het strafvorderlijk beslag' maakt dat niet anders.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:834

Zaaknummer: 23/02474

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en R. Kuiper

Advocaten: L.C. de Lange

Wetsartikelen: 94a Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof gijzeling bepalen in plaats van vervangende jeugddetentie, nu de na het begaan van het strafbare feit opgetreden verandering in het sanctierecht niet ten gunste van de verdachte werkt?

Kon het hof gijzeling bepalen in plaats van vervangende jeugddetentie, nu de na het begaan van het strafbare feit opgetreden verandering in het sanctierecht niet ten gunste van de verdachte werkt?

Wenk

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 2 ten laste gelegde voor zover deze inhoudt dat de verdachte een ander in 'hulpeloze toestand' heeft achtergelaten, als bedoeld in artikel 7 lid 1 aanhef en onder b (oud) WVV 1994.

Het hof heeft het bewezen verklaarde gekwalificeerd als 'overtreding van artikel 7, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994'.

Het is niet nodig om de klacht van het cassatiemiddel te bespreken. Het hof heeft immers, onder het eerste streepje van het onder 2 genoemde feit, bewezen verklaard dat de verdachte de plaats van het ongeval heeft verlaten terwijl bij dat ongeval, naar hij wist of redelijkerwijs moest vermoeden, aan [slachtoffer] letsel en/of schade was toegebracht. Dat brengt met zich dat ook als het onderdeel van de bewezenverklaring van feit 2 over de 'hulpeloze toestand' vervalt, de aard en de ernst van het bewezen verklaarde in zijn geheel beschouwd niet wordt aangetast, terwijl ook de kwalificatie van het onder 2 bewezen verklaarde ongewijzigd blijft.

Het cassatiemiddel is tevergeefs voorgesteld.

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof ten onrechte bij de oplegging van de

schadevergoedingsmaatregel gijzeling heeft bepaald, in plaats van vervangende jeugddetentie. Het voert daartoe aan dat de na het begaan van het strafbare feit opgetreden verandering in het sanctierecht niet ten gunste van de (jeugdige) verdachte werkt.

Het juridische kader

Ten tijde van het bewezen verklaarde golden met betrekking tot de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel, bedoeld in artikel 36f Sr en de tenuitvoerlegging van vervangende jeugddetentie bij gebreke van betaling en verhaal de volgende wettelijke bepalingen.

Artikel 36f Sr is gewijzigd bij de op 1 januari 2020 gedeeltelijk in werking getreden Wet herziening USB (Wet van 22 februari 2017, *Stb.* 2017, 82). Artikel 36f lid 5 Sr kwam vanaf 1 januari 2020 te luiden:

‘De rechter bepaalt bij de oplegging van de maatregel de duur dat met toepassing van artikel 6:4:20 van het Wetboek van Strafvordering gijzeling kan worden toegepast. Bij het bepalen van de duur wordt voor elke volle € 25 van het opgelegde bedrag niet meer dan één dag gerekend. De duur beloopt ten hoogste één jaar.’

Met de gedeeltelijke inwerkingtreding van de Wet USB is ook artikel 77l Sr aangepast. Het tweede lid bleef echter ongewijzigd.

Met de Wet USB zijn daarnaast de artikelen 6:4:20 en 6:6:30 leden 3 en 4 Sv ingevoerd.

Over de geschiedenis van de totstandkoming van de Wet USB, kan het volgende worden ontleend aan de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Wet USB:

‘Artikel 6:4:19 Sv (de Hoge Raad leest: artikel 6:4:20 Sv) ziet op de toepassing van gijzeling door het openbaar ministerie bij schadevergoedingsmaatregelen. In de daarbij gegeven toelichting wordt onder meer aangegeven dat gijzeling niet zal worden toegepast als de veroordeelde aannemelijk maakt dat hij wel wil, maar niet kan betalen. De leden van de SP-fractie stellen de vraag op welke wijze dit wordt beoordeeld. Deze beoordeling start bij hetgeen de veroordeelde zelf hierover aanlevert. Het is primair aan de veroordeelde om in een zo vroeg mogelijk stadium eventuele betalingsonmacht bij het openbaar ministerie, de rechter of de Minister (in dit geval het CJIB) kenbaar te maken. Dadelijk na het ontvangen van de eerste aanschrijving tot betaling van de schadevergoedingsmaatregel kan de veroordeelde een verzoek tot betaling in termijnen indienen bij het CJIB. Het is daarbij aan de veroordeelde om aan te tonen dat hij onmachtig is om het bedrag in één keer te betalen. Het indienen van een

verzoek om een betalingsregeling is niet beperkt tot de fase van deze eerste aanschrijving. Als tijdens de tenuitvoerlegging blijkt dat een sanctie niet (volledig) wordt betaald en er geen verhaal kan worden genomen, kan het openbaar ministerie toepassing bevelen van de door de rechter in zijn uitspraak bepaalde gijzeling. Voorafgaand aan dit besluit wordt - op basis van bij het openbaar ministerie en het CJIB beschikbare informatie - beoordeeld of er sprake is van iemand die wel kan, maar niet wil betalen. Zo bekijken het openbaar ministerie en het CJIB onder andere of er contactmomenten zijn geweest waarin betrokkene (of iemand anders namens betrokkene) uiting heeft gegeven van betalingsonmacht. Er wordt verder in beeld gebracht welke stappen in de betreffende zaak en eventuele eerdere zaken zijn gezet om tot inning te komen en de reden voor de negatieve afloop. Ook wordt bekeken of betrokkene ingeschreven staat in bepaalde registers waaruit blijkt dat er sprake is van specifieke problematiek, zoals het curateleregister en het insolventieregister. (...) Indien overigens pas tijdens detentie blijkt dat iemand daadwerkelijk niet in staat is om te betalen, kan de gijzeling per direct worden beëindigd (voorgesteld artikel 6:4:19, vierde lid, Sv) (de Hoge Raad leest: artikel 6:4:20, vierde lid, Sv).

De leden van de CDA-fractie stellen waar het gaat om gijzeling de aanvullende vraag of de regering de mening deelt dat de beëindiging van een gijzeling door de Minister op het moment dat in detentie blijkt dat iemand niet in staat is te betalen een zorgwekkende situatie zou zijn. De beëindiging is dan in zekere zin te laat. Met deze leden stellen wij vast dat toepassing van het dwangmiddel gijzeling niet is bedoeld voor gevallen waarin sprake is van betalingsonmacht. Om die reden streven wij naar voorkoming van dergelijke situaties. Tegelijkertijd moet de overheid ook ferm optreden om geldbedragen die veroordeelden verschuldigd zijn (aan het slachtoffer of diens nabestaanden) daadwerkelijk te innen. De rechter gaat immers bij het bepalen van de hoogte van de schadevergoedingsmaatregelen ook uit van de feitelijk geleden schade en niet van de draagkracht van betrokkene. Zoals wij hierboven hebben beschreven, vindt er voordat tot het bevelen van gijzeling wordt overgegaan een beoordeling van de vermogenspositie van de veroordeelde plaats. Daarnaast blijft het een verantwoordelijkheid van de veroordeelde zelf om betalingsonmacht te signaleren en te onderbouwen, zodat waar mogelijk hiervoor voorzieningen kunnen worden getroffen, zoals betaling in termijnen.'

(Kamerstukken II 2014/15, 34086, nr. 7, p. 55-56.)

Met de op 25 juli 2020 in werking getreden Spoedreparatiewet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet van 24 juni 2020, *Stb.* 2020, 225) werd aan artikel 36f lid 5 Sr een zinsnede toegevoegd waarin, net als in de regeling zoals deze gold tot 1 januari 2020, een verwijzing naar artikel 77l Sr werd opgenomen. Artikel 36f lid 5 Sr kwam vanaf 25 juli 2020 te luiden:

‘De rechter bepaalt bij de oplegging van de maatregel de duur dat met toepassing van artikel 6:4:20 van het Wetboek van Strafvordering gijzeling kan worden toegepast. Bij het bepalen van de duur wordt voor elke volle € 25 van het opgelegde bedrag niet meer dan één dag gerekend. De duur belooft ten hoogste één jaar. Artikel 77l, tweede lid, en artikel 6:6:30, derde en vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.’

Door de op 1 januari 2023 in werking getreden Verzamelwet Justitie en Veiligheid 2022 (Wet van 22 augustus 2022, *Stb.* 2022, 345) werd de laatste zin van artikel 36f lid 5 Sr geschrapt. Daarmee kwam de verwijzing naar artikel 77l lid 2 Sr en 6:6:30 leden 3 en 4 Sv weer te vervallen. Artikel 36f lid 5 Sr luidt sindsdien:

‘De rechter bepaalt bij de oplegging van de maatregel de duur dat met toepassing van artikel 6:4:20 van het Wetboek van Strafvordering gijzeling kan worden toegepast. Bij het bepalen van de duur wordt voor elke volle € 25 van het opgelegde bedrag niet meer dan één dag gerekend. De duur belooft ten hoogste één jaar.’

De memorie van toelichting bij deze laatste wijziging van artikel 36f lid 5 Sr houdt onder meer in:

‘Verder wordt verhelderd dat in het jeugdstrafrecht ook de maatregel van onttrekking aan het verkeer (36a Sr), de ontnemingsmaatregel (36e Sr) en de schadevergoedingsmaatregel (artikel 36f) kunnen worden opgelegd. Dit volgt reeds uit artikel 77h, vierde lid, Sr, maar de huidige redactie van artikel 77a Sr is hiermee niet in lijn. Met de wijziging in artikel 36f Sr wordt verduidelijkt dat niet de regeling voor vervangende jeugddetentie, maar die van gijzeling toepasselijk is (onderdeel B). Dit is nader toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij artikel XLIII, onderdeel BB, bij de bespreking van het advies van de Rvdr terzake.

(...)

In de consultatieversie van dit wetsvoorstel was een wijziging opgenomen die regelde dat bij een schadevergoedingsmaatregel of ontnemingsmaatregel in het jeugdstrafrecht, uitsluitend de regeling voor vervangende jeugddetentie toepasselijk zou zijn. De Rvdr merkt in zijn advies echter terecht op dat de term «vervangende jeugddetentie» ten onrechte suggereert dat met het ondergaan van die jeugddetentie ook de verschuldigdheid met betrekking tot de schadevergoedings- of ontnemingsmaatregel wordt opgeheven. Dat is, zoals de Rvdr ook constateert, met het voorstel niet beoogd. Het karakter van de genoemde maatregelen verzet zich hiertegen. Deze maatregelen zijn er immers op gericht rechtsherstel te bevorderen doordat schade aan slachtoffers of nabestaanden wordt vergoed dan wel doordat aan de veroordeelde wordt ontnomen wat hem rechtens niet toekomt. De Rvdr droeg in zijn advies een alternatief aan dat wij hebben overgenomen.

Dit onderdeel introduceert hiertoe een nieuw artikel 6:6:30a Sv dat betrekking heeft op de gijzeling van jeugdigen in het verband van de tenuitvoerlegging van een ontnemingsmaatregel. Kern van deze wijziging is dat aan de gelijktijdige toepasselijkheid van de regeling van vervangende jeugddetentie met die van gijzeling, een einde komt. In navolging van de suggesties van de Rvdr zal volgens het voorstel uitsluitend de regeling van de gijzeling toepasselijk blijven. Als gevolg hiervan komt de laatste volzin uit artikel 36f, vijfde lid, Sr te vervallen (Artikel XLII, onderdeel B). Het is daarnaast niet langer noodzakelijk, zoals in de consultatieversie van dit wetsvoorstel voorzien, om in de jeugdtitel van het Wetboek van Strafrecht ook nadere voorschriften te geven over de ontnemingsmaatregel (artikel 36e Sr) of de schadevergoedingsmaatregel (artikel 36f Sr). De onderdelen die hierop betrekking hadden zijn komen te vervallen. Omdat de toepassing van gijzeling bij de schadevergoedingsmaatregel al volgt uit de rechterlijke beslissing waarin de schadevergoedingsmaatregel is opgelegd, hoeft op het moment dat het nemen van verhaal ter inning niet slaagt, geen rechter te worden aangezocht. De beslissing over de toepassing van gijzeling ligt bij het openbaar ministerie. Voor de gijzeling na een ontnemingsmaatregel is dit anders en wordt bij het opleggen van de betalingsverplichting door de rechter geen duur van de gijzeling bepaald. Hier dient door de officier van justitie een vordering te worden ingesteld om te worden gemachtigd gijzeling toe te passen (vgl. ook Kamerstukken II 2014/15, 34 086, nr. 3, blz. 94 en 108). Het advies van de Rvdr geeft geen aanleiding tot een heroverweging op dit punt. Wel wordt de kinderrechter belast met de beoordeling van de vordering wanneer deze nog minderjarig is.'

(Kamerstukken II 2021/22, 36003, nr. 3, p. 25 en 42-43.)

Het oordeel van de Hoge Raad

Voor regels van sanctierecht, die zowel het specifieke strafmaximum als meer algemene regels over de sanctieoplegging kunnen betreffen, geldt dat een daarin sinds het plegen van het delict opgetreden verandering door de rechter met onmiddellijke ingang – en dus zonder toetsing aan de maatstaf van het gewijzigd inzicht van de strafwetgever over de strafwaardigheid van de vóór de wetswijziging begane strafbare feiten – moet worden toegepast, als en voor zover die verandering in de voorliggende zaak ten gunste van de verdachte werkt (vgl. HR 12 juli 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6878). Daarbij geldt dat bij een opeenvolging van verschillende wetswijzigingen moet worden gezien welke van de wettelijke bepalingen die opeenvolgend van kracht waren tussen de pleegdatum van het strafbare feit en het laatste rechterlijke oordeel voor de verdachte het gunstigst was (vgl. HR 1 juni 2021, ECLI:NL:HR:2021:812).

Uit het juridische kader blijkt dat in de periode van 1 januari 2020 tot 1 januari 2023 meerdere wetswijzigingen hebben plaatsgevonden die verband houden met (onder meer) de mogelijkheden van het opleggen van vervangende jeugddetentie in relatie tot de

schadevergoedingsmaatregel in jeugdzaken en van de toepassing van gijzeling bij het niet-voldoen van een schadevergoedingsmaatregel, eveneens in jeugdzaken. Deze wetswijzigingen hebben ertoe geleid dat de strafrechter bij toepassing van de vanaf 1 januari 2023 geldende regeling ook in jeugdzaken bij het opleggen van de maatregel als bedoeld in artikel 36f Sr de duur van de gijzeling moet bepalen. Daarbij geldt net als in het volwassenenstrafrecht, dat het dwangmiddel van de gijzeling ten hoogste één jaar kan duren en dat als uitgangspunt geldt dat een veroordeelde niet wordt onderworpen aan een gijzeling als sprake is van betalingsonmacht. In verband daarmee is in artikel 6:4:20 lid 3 Sv bepaald dat geen gijzeling wordt toegepast ‘indien de veroordeelde aannemelijk maakt dat hij buiten staat is te voldoen aan de verplichting tot betaling’.

De vraag die het cassatiemiddel aan de orde stelt, is of de vanaf 1 januari 2023 geldende regeling ten gunste van de verdachte werkt. Beantwoording van die vraag moet plaatsvinden aan de hand van een vergelijking van die regeling met de regeling zoals die ten tijde van het bewezenverklaarde feit – en dus voor 1 januari 2020 – gold. In relatie tot het volwassenenstrafrecht heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 26 mei 2020, ECLI:NL:HR:2020:914 geoordeeld dat de regeling van de gijzeling als gunstiger moet worden aangemerkt dan de regeling van de vervangende hechtenis, met als belangrijkste argument dat de regeling van de gijzeling anders dan die van de vervangende hechtenis een voorziening kent voor gevallen van betalingsonmacht. Waar het gaat om de regelingen met betrekking tot jeugdzaken, kan echter niet worden gezegd dat de regeling van de gijzeling zonder meer gunstiger is dan de regeling van de vervangende jeugddetentie. Hierbij is in het bijzonder van belang dat ook de voor 1 januari 2020 geldende wettelijke regeling de mogelijkheid biedt rekening te houden met betalingsonmacht. Als al vervangende jeugddetentie is opgelegd (volgens artikel 77l lid 2 Sr is dat niet verplicht), kan de rechter na die oplegging – als geen (volledige) betaling of geen volledig verhaal van het verschuldigde bedrag heeft plaatsgevonden – nog de duur hiervan wijzigen en eventueel terugbrengen tot nihil, terwijl de rechter de vervangende jeugddetentie dan ook kan omzetten in een taakstraf (vgl. artikel 36f lid 8 (oud) Sr in samenhang met artikel 77l lid 3 (oud) Sr). Bovendien is op grond van artikel 77l lid 6 (oud) Sr de duur van de vervangende jeugddetentie ten hoogste drie maanden, terwijl volgens het na 1 januari 2020 geldende recht ook in jeugdzaken de duur van de gijzeling ten hoogste één jaar kan belopen.

Uit het vorenstaande volgt dat een vergelijking van de vanaf 1 januari 2023 geldende regeling met de regeling zoals die voor 1 januari 2020 gold, zich weliswaar niet eenvoudig laat maken – mede nu het afhankelijk is van het verloop van de tenuitvoerlegging van de opgelegde schadevergoedingsmaatregel en de beslissingen die de rechter in dat verband (mogelijk) neemt – maar dat niet kan worden geoordeeld dat zich hier de situatie voordoet dat een

wijziging van het sanctierecht met onmiddellijke ingang moet worden toegepast. In het geval dat het bewezen verklaarde feit voor 1 januari 2023 heeft plaatsgevonden, is het aangewezen dat toepassing wordt gegeven aan de regeling van de vervangende jeugddetentie, zoals deze tot 1 januari 2020 in de wet was opgenomen. De Hoge Raad merkt hierbij op dat in zijn arrest van 25 augustus 2020, ECLI:NL:HR:2020:1316, door een vergissing in een jeugdzaak de ‘vervangende hechtenis’ is omgezet in gijzeling.

Het cassatiemiddel, dat opkomt tegen het kennelijke oordeel van het hof dat het gehouden was toepassing te geven aan de regeling van de gijzeling, is terecht voorgesteld. Nu echter het bezwarende karakter van enerzijds de regeling van de vervangende jeugddetentie en anderzijds de regeling van de gijzeling niet wezenlijk verschilt, en in aanmerking genomen dat in deze zaak de duur van de opgelegde gijzeling binnen het maximum van drie maanden valt dat op grond van artikel 77l lid 6 (oud) Sr zou hebben gegolden bij de oplegging van vervangende jeugddetentie, heeft de verdachte onvoldoende belang bij cassatie op dit punt.

In verband met toekomstige gevallen merkt de Hoge Raad nog het volgende op. Nu ambtshalve cassatie slechts bij wijze van uitzondering aan de orde is en gelet op wat hiervoor is besproken over het geringe verschil wat betreft het bezwarende karakter van enerzijds de regeling van de vervangende jeugddetentie en anderzijds de regeling van de gijzeling, zal de Hoge Raad in jeugdzaken geen toepassing geven aan zijn bevoegdheid om de uitspraak van het hof ambtshalve te vernietigen voor zover daarbij, in plaats van vervangende jeugddetentie, gijzeling is toegepast.

Voor gevallen waarin de rechter in een jeugdzaak waarin het bewezen verklaarde feit voor 1 januari 2023 is begaan bij de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel gijzeling heeft bepaald geldt verder het volgende. Als de rechter in dat geval de duur van de gijzeling op meer dan drie maanden heeft bepaald, moet bij de toepassing van die gijzeling het maximum van drie maanden in acht worden genomen dat op grond van artikel 77l lid 6 (oud) Sr zou hebben gegolden bij de oplegging van vervangende jeugddetentie.

De redactie, juni 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:905

Zaaknummer: 23/02065

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en C.N. Dalebout

Advocaten: R.J. Baumgardt en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 36f Sr en 77l Sr

RECHTSPRAAK

Is sprake van nieuwe bezwaren als bedoeld in artikel 255 Sv en kon het hof bij het oordeel om het jeugdstrafrecht niet toe te passen de ‘ernst van feit’ en de leeftijd van de verdachte ten tijde van de berechting betrekken?

Is sprake van nieuwe bezwaren als bedoeld in artikel 255 Sv en kon het hof bij het oordeel om het jeugdstrafrecht niet toe te passen de ‘ernst van feit’ en de leeftijd van de verdachte ten tijde van de berechting betrekken?

Wenk

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt met verschillende klachten op tegen het oordeel van het hof dat aan de voorwaarden van artikel 255 Sv is voldaan.

Artikel 255 Sv strekt tot waarborg dat de verdachte, van wiens verdere vervolging eerder is afgezien, niet lichtvaardig op grond van nieuwe bezwaren opnieuw onderwerp wordt van opsporingsonderzoek of lichtvaardig alsnog wordt gedagvaard. Daarom moet eerst de rechter-commissaris een machtiging verlenen om naar de nieuwe bezwaren een opsporingsonderzoek in te stellen. De officier van justitie moet die machtiging vorderen als hij beschikt over nieuwe gegevens als bedoeld in artikel 255 lid 2 Sv op grond waarvan hij de opsporing met het oog op de vervolging tegen de verdachte wil hervatten. Artikel 255 Sv staat niet eraan in de weg dat voorafgaand aan het vorderen door de officier van justitie van zo’n machtiging enig onderzoek wordt verricht om de rechter-commissaris in de gelegenheid te stellen de betekenis en het gewicht van bekend geworden nieuwe gegevens te kunnen beoordelen in relatie tot de gronden waarop de eerder tegen de verdachte gerezen verdenking berustte.

Als een verdachte voor hetzelfde feit opnieuw in rechte is betrokken, moet de rechter die over de strafzaak oordeelt – mede op basis van de resultaten van het ingestelde opsporingsonderzoek – de vraag beantwoorden of er van nieuwe bezwaren als bedoeld in

artikel 255 Sv is gebleken op grond waarvan de verdachte opnieuw kan worden vervolgd. Bij een ontkennende beantwoording van die laatste vraag moet het openbaar ministerie niet-ontvankelijk worden verklaard in de vervolging. (Vgl., over artikel 255 (oud) Sv, HR 4 juni 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE3543.)

Het hof heeft geoordeeld dat de stukken waarop de rechter-commissaris zijn beslissing tot het verlenen van een machtiging tot het instellen van een nieuw opsporingsonderzoek heeft gebaseerd, stukken betreffen 'als genoemd in artikel 255 lid 2 Sv die de basis kunnen vormen voor de vaststelling dat er sprake is van nieuwe bezwaren in de zin van artikel 255 lid 1 Sv'. Daarmee heeft het hof de hiervoor bedoelde vraag bevestigend beantwoord. Dat oordeel geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Voor zover het cassatiemiddel klaagt dat voorafgaand aan de door de rechter-commissaris verleende machtiging niet mocht worden overgegaan tot het opsporingsonderzoek dat heeft geleid tot de in de overwegingen van het hof genoemde twee processen-verbaal van bevindingen, miskent het wat hierboven is overwogen over het onderzoek dat mag worden verricht voorafgaand aan het vorderen door de officier van justitie van een machtiging van de rechter-commissaris. De omstandigheid dat nadat de machtiging door de rechter-commissaris was verleend, zoals het hof heeft overwogen, 'gelet op het voorhanden zijnde onderzoeksmateriaal door het openbaar ministerie nader onderzoek kennelijk niet nodig werd geacht om de deugdelijkheid van de gerezen nieuwe bezwaren te onderzoeken en tot een succesvolle vervolging van de verdachte te kunnen komen', maakt dat niet anders.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

Beoordeling van het derde cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof niet op grond van artikel 77c Sr het jeugdstrafrecht heeft toegepast. Het stelt hiertoe onder meer dat het hof ten onrechte in zijn oordeel heeft betrokken (i) de ernst van het feit, nu deze factor in artikel 77c Sr niet wordt genoemd; en (ii) de leeftijd van de verdachte ten tijde van de berechting, omdat alleen mag worden gelet op de leeftijd van de verdachte ten tijde van het begaan van het strafbare feit.

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat onder meer heeft geleid tot de invoering van het huidige artikel 77c Sr houdt onder meer in:

'1. Inleiding

(...)

Onder adolescenten worden hier verstaan jeugdigen en jongvolwassenen in de leeftijd van 15

tot 23 jaar. Zij delen kenmerkende eigenschappen. Juist in deze leeftijd komt specifiek risicogedrag voor en een wezenlijke psychologische ontwikkeling ter voorkoming van dat gedrag, treedt pas na het 18de levensjaar op. (...) Voor een effectievere sanctionering moet aan deze inzichten betekenis worden toegekend. Het wetsvoorstel ondersteunt daarom een strafrechtelijke afdoening waarin, naast met de ernst van het criminele gedrag, nadrukkelijker rekening wordt gehouden met de ontwikkelingsfase.

(...)

3.3.4 De flexibele grenzen nader bezien

(...)

Boven de 18 jaar vindt als hoofdregel het gewone strafrecht toepassing.

(...)

Ook voor de toepassing van het jeugdstrafrecht op een jongvolwassene van 18–21 jaar kan aanleiding worden gevonden in «de persoonlijkheid van de dader» of «de omstandigheden waaronder het feit is begaan». Deze in artikel 77c Sr vervatte mogelijkheid voert terug tot de herziening van het jeugdstrafrecht in 1965. Hierbij werd gedacht aan personen in de leeftijd van 18 tot 21 ten tijde van het plegen van een strafbaar feit, «die in ontwikkeling met strafrechtelijk minderjarigen praktisch zijn gelijk te stellen». In de gevallen dat aan artikel 77c Sr toepassing wordt gegeven, blijken dan ook een beperkte ontwikkeling van de persoonlijkheid of de aanwezigheid van een stoornis daarvoor de aanleiding te geven.

(...)

3.4 De plaats van dit wetsvoorstel

Uitgangspunt is een effectieve en dadergerichte sanctionering die recht doet aan het gepleegde feit en die rekening houdt met de persoonlijke omstandigheden van de adolescent en de ontwikkelingsfase waarin deze zich bevindt. Aan de biologische leeftijd van de adolescent, waaronder ik in dit verband versta de jeugdigen en jongvolwassenen in de leeftijd van 15 tot 23 jaar, wordt minder doorslaggevende betekenis toegekend. Concreet betekent dit dat wanneer de ontwikkelingsfase van de adolescent hiervoor aanleiding geeft het opleggen van een sanctie of combinaties van sancties uit jeugdstrafrecht wordt overwogen.

(...)

Anders dan in het hiervoor weergegeven voorstel van de Commissie-Anneveldt en anders dan de RSJ blijkens zijn adviezen voorstaat, gaat dit wetsvoorstel niet uit van de hoofdregel dat op

jeugdigen en adolescenten in de leeftijd van 12 tot 24 jaar het jeugdstrafrecht van toepassing is. Ik hecht eraan dit onderscheid te benadrukken. De inrichting van het adolescentenstrafrecht zou dan in wezen neerkomen op een uitbreiding van de werkingssfeer van het jeugdstrafrecht sec. Dit is niet wat mij voor ogen staat. Het hiervoor beschreven sanctiestelsel met een vergrote flexibiliteit rond de leeftijd van 18 jaar biedt voldoende en aansprekende mogelijkheden om een dadergerichte aanpak van criminele adolescenten vorm te geven. De hoofdregel daarin blijft dat meerderjarigen worden berecht volgens het gewone strafrecht en dat minderjarigen worden berecht volgens het jeugdstrafrecht. Voor criminele adolescenten kan, afhankelijk van de ernst van het gepleegde feit en de persoonlijkheid van de dader, op deze hoofdregel een uitzondering worden gemaakt. De biologische leeftijd van de jeugdige of jongvolwassene is daarmee niet langer doorslaggevend voor de zwaarte en invulling van de sanctie, maar richtinggevend blijft zij daarvoor wel. (...)

Ik verduidelijk graag dat de leeftijdsgrenzen in dit wetsvoorstel telkens verwijzen naar het moment waarop een strafbaar feit is gepleegd. De tenuitvoerlegging van een straf of maatregel vindt later plaats. Het voorgestelde adolescentenstrafrecht is juist sterk op deze tenuitvoerlegging gericht; juist daarin wordt met de ontwikkelingsfase rekening gehouden. Door aansluiting te zoeken bij het moment waarop het strafbare feit is gepleegd, kan de tenuitvoerlegging doorlopen tot ver na het moment waarop de leeftijd van 23, 24 of 25 jaar is bereikt. Waar de leeftijdsgrenzen verwijzen naar het moment waarop het strafbare feit is begaan, wordt juist in de tenuitvoerlegging met de relatieve onvolwassenheid van de jongvolwassene rekening gehouden.'

(Kamerstukken II 2012/13, 33498, nr. 3, p. 1 en 17-19.)

Uit de vaststellingen en overwegingen van het hof blijkt dat het in de in artikel 77c lid 1 Sr genoemde 'persoonlijkheid van de dader' en 'omstandigheden waaronder het feit is begaan' geen grond heeft gevonden om af te wijken van de hoofdregel dat in de zaak tegen deze verdachte het volwassenenstrafrecht moet worden toegepast. Dat het bij dit oordeel mede heeft betrokken dat sprake is van een ernstig feit en dat het hof, gelet op de leeftijd van de verdachte ten tijde van de berechting, ook het doel van toepassing van het jeugdstrafrecht niet aan de orde achtte, geeft – mede tegen de achtergrond van de hiervoor weergegeven wetsgeschiedenis – niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is ook niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

De redactie, juni 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:888

Zaaknummer: 22/03507

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en R. Kuiper

Advocaten: W. Römelingh

Wetsartikelen: 255 Sv en 77c Sr

RECHTSPRAAK

Herziening.

Herziening.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, volgens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv alleen dienen een met stukken onderbouwd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat, als dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

In de aanvraag wordt gesteld dat sprake is van een gegeven als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv. Daartoe wordt verwezen naar de bij de aanvraag overgelegde verklaring van [betrokkene 1] van 24 februari 2025 waarin staat dat het niet klopt dat hij 'die nacht daar aanwezig was'.

De rechter die de veroordeling heeft uitgesproken, was echter al bekend met wat in de aanvraag en de daarbij gevoegde verklaring naar voren wordt gebracht. Deze verklaring van [betrokkene 1] heeft namelijk dezelfde strekking als de zich in het dossier bevindende verklaring die [betrokkene 1] op 10 april 2017 bij de politie heeft afgelegd, te weten dat hij de aanvrager niet naar de woning van het slachtoffer heeft gebracht omstreeks het tijdstip van het bewezen verklaarde feit. Een en ander betekent dat het aangevoerde geen gegeven is als bedoeld in artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv.

De aanvraag is kennelijk ongegrond.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 17-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:904

Zaaknummer: 25/00872

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: B. Wernik

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Zijn civielrechtelijke bepalingen over bedrog en dwaling op grond van schakelbepalingen van overeenkomstige toepassing op de strafrechtelijke transactie in zin van artikel 74 Sr?

Zijn civielrechtelijke bepalingen over bedrog en dwaling op grond van schakelbepalingen van overeenkomstige toepassing op de strafrechtelijke transactie in zin van artikel 74 Sr?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat niet onder alle omstandigheden is uitgesloten dat de regels omtrent bedrog en dwaling van toepassing zijn op een transactie. Het hof miskent dat wel onder alle omstandigheden is uitgesloten dat de regels omtrent bedrog en dwaling van (overeenkomstige) toepassing zijn op een transactie, omdat de aard van de strafrechtelijke rechtsbetrekking zich tegen (overeenkomstige) toepassing van die regels verzet, aldus het middel.

De in artikel 74 Sr bedoelde transactie is een publiekrechtelijke overeenkomst, die berust op wilsovereenstemming tussen het openbaar ministerie en de verdachte. Het Wetboek van Strafrecht bevat geen regeling die bepaalt of en, zo ja, onder welke omstandigheden een dergelijke transactie kan worden vernietigd met een beroep op een wilsgebrek, in het bijzonder bedrog of dwaling. Er is echter geen bepaling van het Wetboek van Strafrecht of enige andere geschreven of ongeschreven regel van straf- of publiekrechtelijke aard die zich ertegen verzet dat de civielrechtelijke bepalingen over bedrog (artikel 3:44 BW) en dwaling (artikel 6:228 BW) – op grond van de zogeheten schakelbepalingen (artikel 3:59 BW respectievelijk artikel 6:216 BW) – overeenkomstige toepassing vinden op een transactie in de zin van artikel 74 Sr. Evenmin verzet de aard van de strafrechtelijke transactie zich zonder meer tegen een dergelijke overeenkomstige toepassing. Op grond van een en ander moet worden aangenomen dat een strafrechtelijke transactie als bedoeld in artikel 74 Sr in beginsel kan worden vernietigd met een beroep op overeenkomstige toepassing van de civielrechtelijke bepalingen over bedrog en dwaling.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen, volgt dat het middel op een onjuiste rechtsopvatting berust.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 13-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:898

Zaaknummer: 24/01027

Rechters: M.V. Polak, M.J. Borgers, S.J. Schaafsma, G.C. Makkink en F. Posthumus

Advocaten: J.H.M. van Swaaij

Wetsartikelen: 74 Sr

RECHTSPRAAK

Heeft het hof verzuimd te beslissen op het voorafgaand aan de terechtzitting in hoger beroep door de raadsman gedane aanhoudingsverzoek?

Heeft het hof verzuimd te beslissen op het voorafgaand aan de terechtzitting in hoger beroep door de raadsman gedane aanhoudingsverzoek?

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof ten onrechte verstek heeft verleend tegen de niet-verschenen verdachte. Het voert daartoe aan dat het hof heeft verzuimd te beslissen op het voorafgaand aan de terechtzitting door de raadsman gedane aanhoudingsverzoek.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.2 tot en met 3.7 en 3.9.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:886

Zaaknummer: 23/03430

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en T.B. Trotman

Advocaten: J.J.O. Zandt

Wetsartikelen: 416 Sr

RECHTSPRAAK

Heeft het hof bewijsmiddelen gebruikt die niet redengevend zijn voor de bewezenverklaring?

Heeft het hof bewijsmiddelen gebruikt die niet redengevend zijn voor de bewezenverklaring?

Het cassatiemiddel klaagt over het gebruik door het hof van bewijsmiddelen die niet redengevend zijn voor de bewezenverklaring en over de verwerping van het door de verdediging gedane beroep op noodweer.

Het cassatiemiddel faalt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:887

Zaaknummer: 23/03682

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en R. Kuiper

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 302 Sr

RECHTSPRAAK

Kan ‘in vereniging’ geweld plegen tegen personen uit de bewijsvoering worden afgeleid?

Kan ‘in vereniging’ geweld plegen tegen personen uit de bewijsvoering worden afgeleid?

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring van het ‘in vereniging’ geweld plegen tegen personen niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal onder 3 tot en met 5 en 8 tot en met 11.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:833

Zaaknummer: 23/00035

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en T.B. Trotman

Advocaten: R.I. Takens en Wouters, T.P.A.M. T.P.A.M. Wouters

Wetsartikelen: 141 Sr

RECHTSPRAAK

Heeft het hof ten onrechte bewezen verklaard dat het minderjarige slachtoffer aan de opleiding, zorg en waakzaamheid van de verdachte was toevertrouwd?

Heeft het hof ten onrechte bewezen verklaard dat het minderjarige slachtoffer aan de opleiding, zorg en waakzaamheid van de verdachte was toevertrouwd?

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring voor zover die inhoudt dat het minderjarige slachtoffer aan de opleiding, zorg en waakzaamheid van de verdachte was toevertrouwd.

Artikel 249 lid 1 (oud) Sr geeft een opsomming van minderjarigen met wie het plegen van ontucht in deze bepaling strafbaar is gesteld, waarbij telkens de hoedanigheid ten opzichte van de dader is aangeduid. Die hoedanigheid brengt telkens een min of meer grote mate van afhankelijkheid van de minderjarige ten opzichte van de dader mee, terwijl de dader aan die hoedanigheid een zeker overwicht tegenover die minderjarigen kan ontlelen. De strekking van artikel 249 lid 1 (oud) Sr is het verlenen van bescherming aan minderjarigen die als gevolg van die afhankelijkheid en dat overwicht minder weerstand aan de dader kunnen bieden dan anderen. (Vgl. HR 26 juni 1990, ECLI:NL:HR:1990:AD1168.)

Het hof heeft op grond van de door hem vastgestelde feiten en omstandigheden geoordeeld dat kan worden bewezen verklaard dat het minderjarige slachtoffer aan de opleiding, zorg en waakzaamheid van de verdachte was toevertrouwd. Dat oordeel geeft, gelet op wat onder 2.4 is vooropgesteld, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is in het licht van de door het hof gebruikte bewijsvoering toereikend gemotiveerd.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:870

Zaaknummer: 24/03838

Rechters: M.J. Borgers, C. Caminada en F. Posthumus

Advocaten: Faber, C.W.J. C.W.J. Faber

Wetsartikelen: 249 Sr

RECHTSPRAAK

Kon de rechtbank het klaagschrift niet-ontvankelijk verklaren?

Kon de rechtbank het klaagschrift niet-ontvankelijk verklaren?

Het cassatiemiddel klaagt dat de rechtbank ten onrechte het op grond van artikel 552b Sv ingediende klaagschrift niet-ontvankelijk heeft verklaard.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-06-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:868

Zaaknummer: 21/01027

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: R. Schreudering

Wetsartikelen: 552b Sv